

Powiatowy Urząd Pracy

RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

**W MIEŚCIE BIELSKO-BIAŁA
w I-półroczu 2008 roku**

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
1. Analiza bezrobocia według zawodów	4
1.1 Charakterystyka bezrobocia w Bielsku – Białej	4
1.2 Struktura bezrobocia według zawodów	5
1.3 Napływ bezrobotnych według zawodów	7
2. Analiza ofert pracy według zawodów	9
2.1 Oferty pracy według zawodów	10
2.2 Oferty pracy według grup zawodowych	11
3. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych	12
3.1 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w mieście Bielsko – Biała	12
3.2 Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie	15
3.3 Struktura bezrobotnych i ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności	16
Wnioski	17
Spis wykresów	18
Spis tabel	18

Wstęp

Prowadzenie prawidłowej polityki rynku pracy wymaga systematycznego śledzenia i analizowania zjawisk oraz procesów zachodzących na lokalnym rynku pracy. Dlatego wychodząc naprzeciw tym potrzebom, do ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy jako jedno z zadań samorządu województwa oraz samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy, w ramach opracowywania analiz rynku pracy, został wprowadzony monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych. (art. 8, ust.1 pkt 3 i 9, ust.1 pkt 9).

Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku-Białej przekazuje, zatem do Państwa dyspozycji **„Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w mieście Bielsko-Biała w I-półroczu 2008 roku”**, opracowany w oparciu o „Zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych” Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Departamentu Rynku Pracy, Warszawa 2003.

Zgodnie z powyższymi zaleceniami przez **monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych** należy rozumieć proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowanie na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów kształcenia zawodowego i szkolenia bezrobotnych. **Zawodem deficytowym** nazywamy zawód, na który występuję na rynku pracy większe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Natomiast przez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Celem niniejszego raportu jest opracowanie możliwych do wykorzystania w praktyce informacji pozwalających na zwiększenie efektywności organizowanych szkoleń, dzięki dostosowaniu ich kierunków do potrzeb pracodawców, a także poprzez udostępnienie wyników działań władzom oświatowym i dyrekcjom szkół, które będą mogły korygować poziom, strukturę i treść kształcenia zawodowego oraz lokalnym władzom samorządowym kształtującym politykę przeciwdziałania bezrobociu.

Monitoring służyć ma również stworzeniu bazy informacyjnej dla opracowania przyszłych struktur zawodowo-kwalifikacyjnych w układzie lokalnym, regionalnym i krajowym, usprawnieniu poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Usprawnieniu pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie informacji o planowanych ofertach pracy na rok przyszły oraz przewidywanej liczbie absolwentów według zawodów. A także ułatwieniu realizacji programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia.

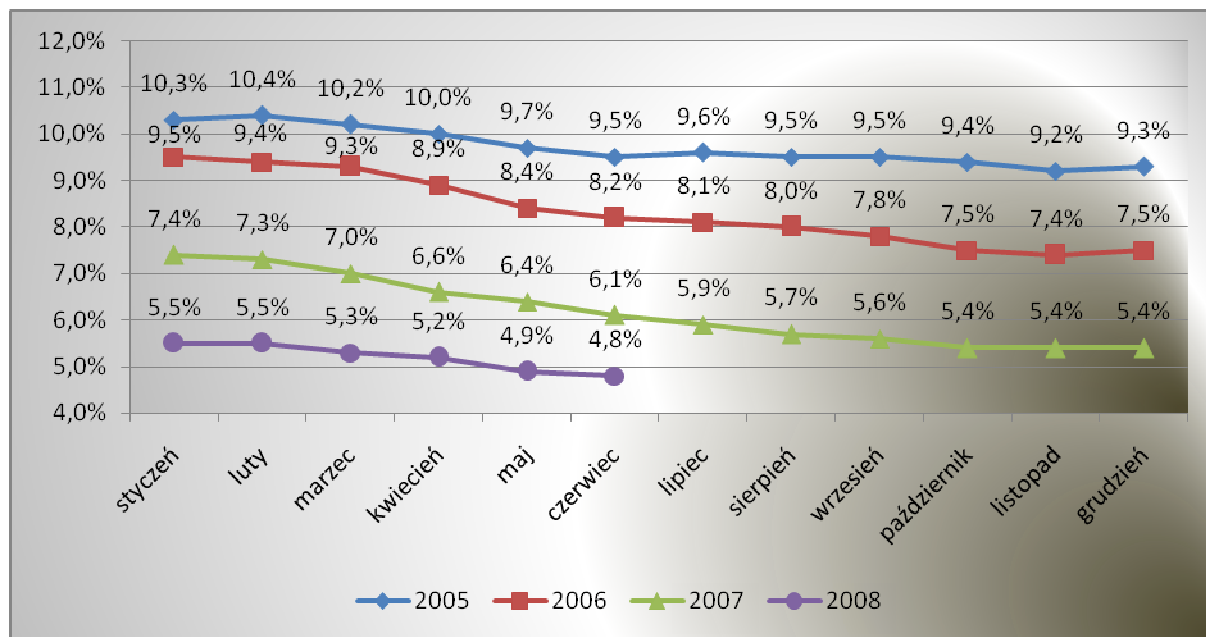
Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych opracowywany jest dwa razy w roku. Jako źródło informacji służą załączniki nr 2 i 3 do sprawozdania MPIPS-01. Zakres danych w nich zawarty obejmuje liczbę osób zarejestrowanych jako bezrobotne, bezrobotne kobiety, osoby do 12 miesięcy od ukończenia nauki oraz bezrobotnych poprzednio pracujących według okresu pozostawania bez pracy oraz oferty pracy (zgłoszone przez pracodawców wolne miejsca zatrudnienia, miejsca przygotowania zawodowego, stażu oraz przyjęte do realizacji miejsca pracy w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych, a także w ramach umów zlecenia) według zawodów i specjalności (kod sześciocyfrowy, w sumie 1770 zawodów) oraz według Polskiej Klasyfikacji Działalności.

1. Analiza bezrobocia według zawodów

Stopa bezrobocia na koniec czerwca 2008 w mieście Bielsko-Biała wyniosła **4,8%** (**4254** osoby). Jest ona o 1,3 pkt. procentowego niższa w stosunku do analogicznego okresu w roku 2007 (spadek o 1063 osoby). Taka sytuacja wpisuje się w stałą tendencję spadku stopy bezrobocia w Bielsku-Białej systematycznie obserwowaną od kilku lat (Wykres nr 1).

Wykres nr 1.

Stopa bezrobocia w Bielsku – Białej na przestrzeni 2005, 2006, 2007 i 2008 roku

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy

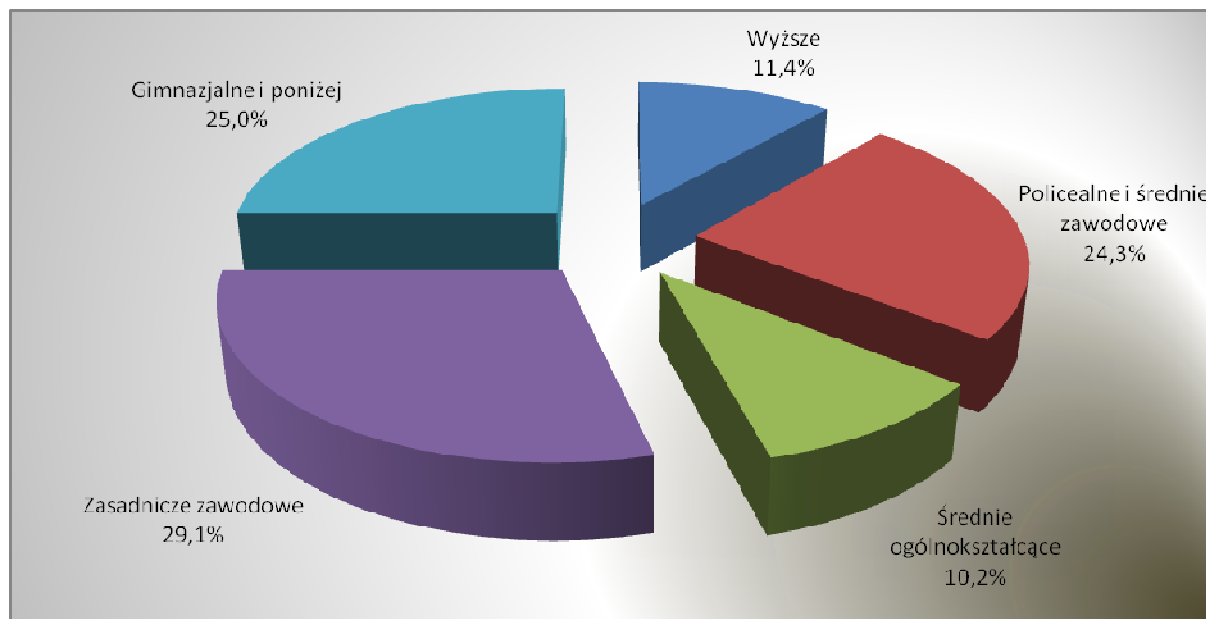
Miasto Bielsko – Biała cechuje się jedną z najniższych stóp bezrobocia zarówno w skali województwa śląskiego (stopa dla tego województwa wynosi 7,4%), jak również w skali kraju (9,6%).

1.1 Charakterystyka bezrobocia w Bielsku – Białej

Wśród osób bezrobotnych z terenu miasta Bielska – Białej najczęściej posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe – **29,1%**. Na wysokim poziomie utrzymuje się również udział osób z wykształceniem gimnazjalnym i podstawowym (**25,0%**). W obu przypadkach nastąpił jednak niewielki spadek w porównaniu z analogicznym okresem w roku 2007. W roku 2008 zauważono natomiast wzrost odsetka osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym w stosunku do roku ubiegłego, z 10,2% na koniec czerwca 2007 do 11,4% na koniec czerwca 2008. Większy odsetek niż w roku poprzednim zanotowaliśmy również w przypadku osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (z 23,7% w czerwcu 2007 do 24,3% w czerwcu 2008), a także wśród osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (wzrost z 9,0% do 10,2% w analizowanych okresach). Poniższy wykres prezentuje strukturę bezrobotnych ze względu na ich poziom wykształcenia.

Wykres nr 2.

Struktura wykształcenia bezrobotnych w mieście Bielsko-Biała (stan na koniec I-półroczu 2008 roku)

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej

Ponad połowa bezrobotnych (**56,0%**) to kobiety. W porównaniu z ubiegłym rokiem odsetek ten zmalał nieznacznie o około 0,7 pkt. procentowych. Osoby młode do 25 roku życia stanowią **9,7%** ogółu zarejestrowanych, a **31,6%** to osoby po 50 roku życia. Gdy porównamy te dane do analogicznego okresu z roku ubiegłego zauważymy, że odsetek osób młodych do 25 roku życia zmalał o niecały 1 pkt. procentowy, a osób po 50 roku życia wzrósł o 3,4 pkt. procentowych. W przypadku osób długotrwale bezrobotnych nastąpił spadek ich udziału w ogólnej liczbie bezrobotnych z 62,3% w czerwcu 2007 roku do **57,8%** w czerwcu 2008.

1.2 Struktura bezrobocia według zawodów

Charakterystyka bezrobocia wymaga szczegółowego zbadania struktury bezrobotnych pod względem posiadanego zawodu. Dzięki temu możliwe będzie wykazanie zawodów, które posiada duża liczba bezrobotnych.

W tabeli poniżej zawarto dwadzieścia pięć zawodów, które są najliczniej reprezentowane wśród osób zarejestrowanych jako bezrobotne w Urzędzie Pracy. Największą grupę bezrobotnych podobnie jak w roku ubiegłym stanowią osoby w zawodzie Sprzedawcy – **553**, co stanowi 13% ogółu bezrobotnych. Druga pod względem wielkości grupa zawodowa to Pracownik biurowy – **219** zarejestrowanych bezrobotnych. Na kolejnym miejscu znalazł się zawód Sprzątaczkę z **202** osobami bezrobotnymi. W porównaniu z analogicznym okresem roku 2007 mamy do czynienia z tymi samymi zawodami na pierwszych trzech miejscach. Liczba bezrobotnych w tych zawodach spadła jednak. W przypadku zawodu Sprzedawca mieliśmy do czynienia ze spadkiem z 694 osób w czerwcu 2007 do 553 osób zarejestrowanych w czerwcu 2008. Choć wciąż jest to duża liczba nie zapominajmy, że zawód ten cechuje się dużą fluktuacją kadr.

Tabela nr 1.

Bezrobotni według zawodów w mieście Bielsko – Biała (stan na koniec I-półroczu 2008 roku)

Lp.	Nazwa zawodu	Bezrobotni wg stanu na koniec I-półroczu 2008
1.	Sprzedawca	553
2.	Pracownik biurowy	219
3.	Sprzątaczką	202
4.	Bez zawodu	173
5.	Pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	166
6.	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	126
7.	Robotnik budowlany	105
8.	Pozostali zamiatacze i pokrewni	100
9.	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	97
10.	Robotnik gospodarczy	88
11.	Magazynier	74
12.	Murarz	51
13.	Pakowacz	48
14.	Pozostali sprzedawcy i demonstratorzy	43
15.	Pozostali monterzy wyrobów złożonych	43
16.	Kasjer handlowy	40
17.	Kelner	40
18.	Pracownik ochrony mienia i osób	36
19.	Portier	36
20.	Kucharz	35
21.	Kierowca samochodu ciężarowego	33
22.	Ślusarz	32
23.	Pozostali mechanicy pojazdów samochodowych	32
24.	Kierowca samochodu osobowego	30
25.	Pomoc kuchenna	30

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej

Czwartą najliczniej reprezentowaną grupę stanowią osoby bez zawodu. Na koniec czerwca 2008 roku było to **173** osoby, co stanowi 4% ogółu bezrobotnych. Do tej grupy osób zaliczamy osoby z wykształceniem podstawowym i średnim, które nie posiadają świadectwa (dyplomu) ukończenia kształcenia szkolnego lub kursowego i jednocześnie nieposiadające udokumentowanej ciągłości pracy w okresie minimum 6 miesięcy w tym samym zawodzie.

W powyższej tabelce zawarto 25 zawodów, które są najliczniej reprezentowane przez osoby bezrobotne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy. Osoby w dwudziestu pięciu zawodach wymienionych wyżej stanowią **57%** wszystkich osób figurujących w ewidencji Urzędu Pracy z terenu Bielska – Białej.

W przypadku dużych grup zawodowych największą liczbę bezrobotnych widzimy w grupie Modelki, Sprzedawcy i Demonstratorzy (14,6%). Na drugim miejscu wśród dużych grup znajdują się Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach. Udział tej grupy w ogóle bezrobotnych wynosi 13,9%. Dużą grupę bezrobotnych stanowią również Pracownicy obsługi biurowej – 13% ogółu bezrobotnych.

1.3 Napływ bezrobotnych według zawodów

Po przeanalizowaniu struktury osób pozostających w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy należy się przyjrzeć kwestii napływu bezrobotnych w okresie pierwszych sześciu miesięcy 2008 roku. Dzięki temu uzyskamy pełniejszy obraz tendencji występujących na lokalnym rynku pracy.

W pierwszym półroczu 2008 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku – Białej zarejestrowało się **2874** osoby, w tym **1553** kobiety. W porównaniu do analogicznego okresu w roku ubiegłym, liczba bezrobotnych rejestrujących się w Urzędzie Pracy zmniejszyła się o **276** osób (spadek o 8%). Poniższa tabela przedstawia dwadzieścia siedem zawodów, w których zanotowano największy napływ bezrobotnych. Na pierwszym miejscu znalazł się zawód Sprzedawcy (**328** osób zarejestrowanych w okresie pierwszego półrocza 2008 roku). Liczba osób posiadających ten zawód, które zarejestrowały się w tym półroczu jest mniejsza o 7% (25 osób) w porównaniu z pierwszym półroczem roku ubiegłego.

Tabela nr 2.

Napływ bezrobotnych według zawodów w mieście Bielsko – Biała w I-półroczu 2008 roku

Lp.	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	W tym		
			Kobiety	Absolwenci	
				Razem	Kobiety
1.	Sprzedawca	328	271	18	17
2.	Bez zawodu	172	94	17	13
3.	Sprzątaczką	157	156	2	2
4.	Pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	141	107	16	12
5.	Pozostali zmiatacze i pokrewni	93	10	0	0
6.	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	78	32	5	2
7.	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	70	30	3	0
8.	Robotnik gospodarczy	66	12	2	0
9.	Robotnik budowlany	54	0	0	0
10.	Pozostali monterzy wyrobów złożonych	51	22	2	0
11.	Pracownik biurowy	45	38	2	1
12.	Pozostali sprzedawcy i demonstratorzy	45	34	6	5
13.	Magazynier	42	7	0	0
14.	Kasjer handlowy	37	32	3	2
15.	Pakowacz	33	25	1	0
16.	Kelner	29	23	1	0
17.	Krawiec	25	25	0	0
18.	Kucharz	24	12	1	0
19.	Pracownik ochrony mienia i osób	24	8	1	0
20.	Ślusarz	23	0	1	0
21.	Kierownik wewnętrznej jednostki działalności podstawowej gdzie indziej niesklasyfikowany	22	12	0	0
22.	Kontroler wewnętrzny	22	13	2	2
23.	Kierowca samochodu osobowego	22	0	0	0
24.	Pomoc kuchenna	22	21	2	1
25.	Handlowiec	20	11	1	0
26.	Portier	20	5	0	0
27.	Wydawca materiałów	20	18	8	7

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej

Drugą co do wielkości grupę stanowią osoby bez zawodu. Napływ tych osób w pierwszym półroczu 2008 roku wyniósł **172** osoby, w tym **94** kobiety. Osoby te stanowią **4%** wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych w PUP z terenu miasta Bielska – Białej. Wymienione powyżej zawody są reprezentowane przez **58%** osób, które rejestrowały się w trakcie pierwszego półrocza 2008 roku. Zawody z pierwszych miejsc czyli Sprzedawca, Sprzątaczką, Pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani to zawody silnie sfeminizowane.

W pierwszej połowie 2008 roku największy napływ bezrobotnych dotyczył grupy zawodowej Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach. Ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych, którzy rejestrowali się na przestrzeni sześciu miesięcy tego roku wyniósł **15,6%**. Kolejną grupą, którą charakteryzował duży napływ bezrobotnych była grupa Modelki, Sprzedawcy i Demonstratorzy – **13,9%**. Liczny napływ dotyczył również grupy Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie – **11%**.

Podsumowując dotychczasową analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych w mieście Bielsko – Biała, można stwierdzić, że najliczniejszą grupę zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby, z wykształceniem zasadniczym zawodowym i niższym, czyli gimnazjalnym i podstawowym – jest to **54,1%** ogółu bezrobotnych.

Najliczniej reprezentowanym zawodem w strukturze bezrobotnych jest Sprzedawca. Świadczy o tym zarówno wskaźnik napływu w pierwszym półroczu 2008 roku jak i ogólna liczba bezrobotnych w tym zawodzie na koniec czerwca 2008 roku. Spowodowane jest to faktem, iż zawód ten cechuje się dużą fluktuacją kadr. Licznie reprezentowanym zawodem wśród bezrobotnych jest również Pracownik biurowy. Na koniec czerwca 2008 roku w ewidencji pozostawało **219** osób posiadających ten zawód. Gdy jednak przyjrzymy się napływowi bezrobotnych w pierwszych sześciu miesiącach tego roku to widzimy, że w tym zawodzie zarejestrowało się zaledwie **45** osób. Kolejnym zawodem, w którym występuje duże bezrobocie oraz duży wskaźnik napływu do bezrobocia jest zawód Sprzątaczką. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na koniec czerwca 2008 w tym zawodzie wyniosła **202** osoby, a suma osób zarejestrowanych w przeciągu półrocza wyniosła **157** osób. Te trzy zawody są najliczniej reprezentowane wśród bezrobotnych niezmiennie od trzech lat.

Stopa bezrobocia w mieście Bielsko – Biała w ostatnich latach systematycznie spada i na koniec czerwca 2008 roku wyniosła **4,8%**. Wpisuje się to w ogólnokrajową tendencję spadku bezrobocia obserwowaną od kilku lat. Spadek bezrobocia związany jest ze wzrostem PKB, migracjami, pozyskiwaniem środków unijnych (a w szczególności EFS), a także wyłączeniami osób bezrobotnych z powodu podjęcia stażu, prac interwencyjnych, przygotowania zawodowego itp.

Na przestrzeni ostatnich kilku lat zauważalna jest niewielka zmiana w strukturze bezrobotnych w mieście. Udział bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i podstawowym ulega zmniejszeniu z roku na rok. W połowie 2006 roku te osoby stanowiły w sumie **59,5%** ogółu zarejestrowanych, w połowie 2007 – **57,1%**, a w końcu czerwca 2008 – **54,1%**. Jednocześnie wzrasta udział bezrobotnych z wykształceniem wyższym, policealnym i średnim zawodowym oraz średnim ogólnokształcącym. Zmiany te nie są jednak zbyt duże.

2. Analiza ofert pracy według zawodów

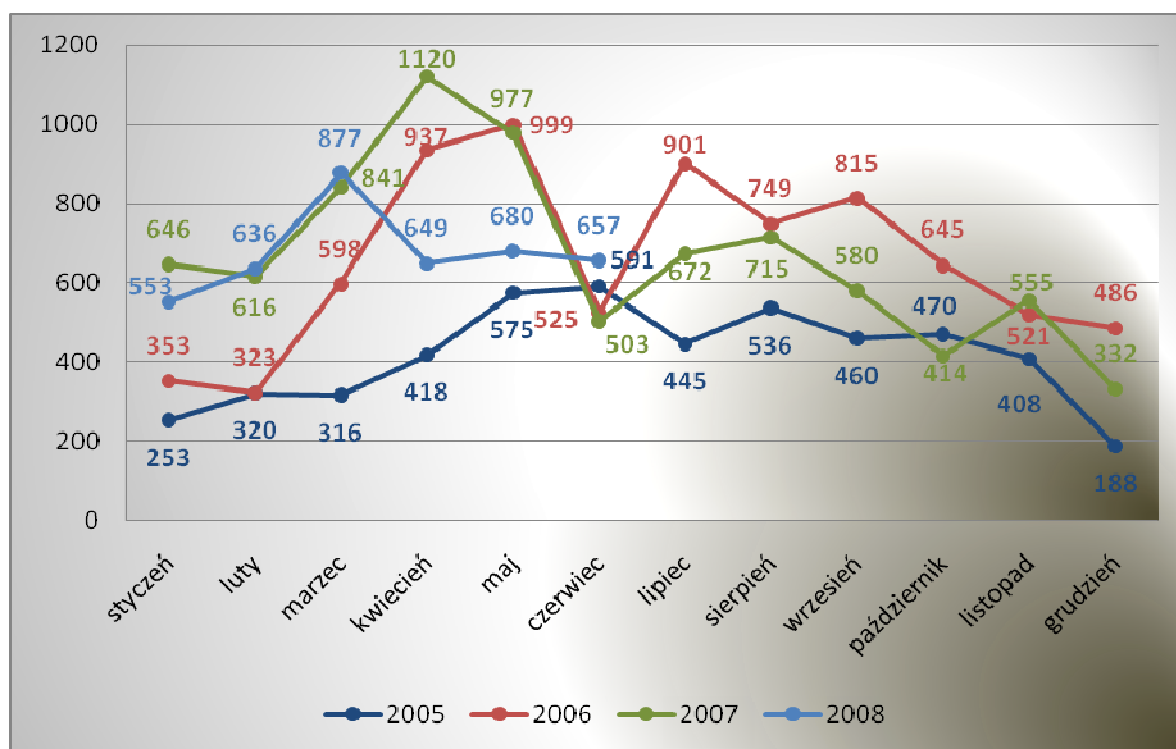
Analiza popytu na pracę stanowi kolejny element prezentowanego rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Dostarcza ona cennych informacji o rynku pracy zarówno jego uczestnikom, jak i instytucjom, których działania są z nim powiązane bądź mają na niego wpływ. Mowa tu szczególnie o władzach samorządowych i instytucjach oświatowych.

Analiza ofert pracy zgłaszanych do Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej wykazała, że w pierwszym półroczu roku 2008 mieliśmy do czynienia z niewielkim spadkiem zgłoszonych wolnych miejsc pracy w porównaniu do tego samego okresu w roku 2007 o **651** ofert (spadek o **13,8%**). Od stycznia do czerwca 2008 roku zgłoszono **4052** oferty pracy z terenu miasta Bielska - Białej. Pomimo spadku, liczba ofert wciąż utrzymuje się na wyższym poziomie niż w latach 2005 i 2006.

Jak widać na poniższym wykresie najczęściej ofert zgłaszanych jest na przestrzeni marca, kwietnia i maja. Najmniej ofert pracy zgłaszanych jest natomiast w styczniu, czerwcu oraz pod koniec każdego roku. W całym roku 2005 zgłoszono w sumie **4980** ofert, w 2006 było ich już **7852**, a w 2007 roku suma ta wyniosła **7971**. Do czerwca 2008 roku zgłoszono już 4052 wolne miejsca pracy.

Wykres nr 3.

Liczba ofert pracy w Bielsku – Białej na przestrzeni 2005, 2006, 2007 i 2008 roku

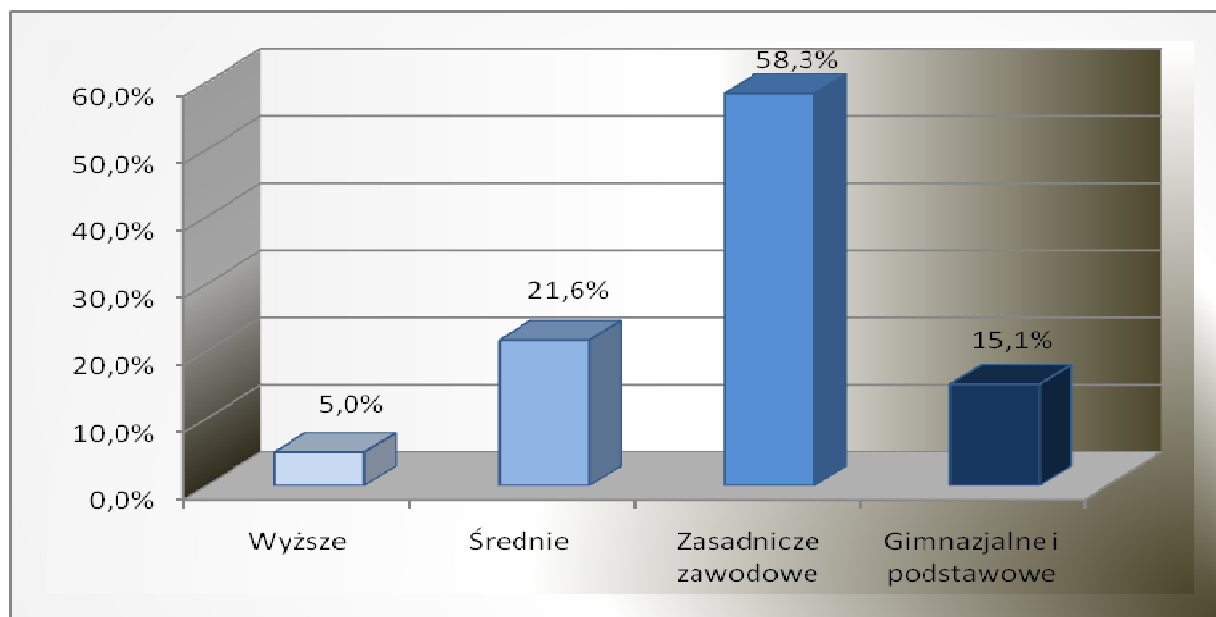
Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej

2.1 Oferty pracy według zawodów

W pierwszym półroczu 2008 roku najwięcej ofert pracy skierowanych było do osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (**2363**), a następnie z wykształceniem średnim (**877**). Najmniej propozycji zatrudnienia skierowanych było do osób posiadających wykształcenie wyższe (**201**). Poniższy wykres przedstawia strukturę ofert pracy według wykształcenia w Bielsku – Białej w pierwszej połowie 2008 roku.

Wykres nr 4.

Struktura ofert pracy według poziomu wykształcenia w mieście Bielsko-Biała w I-półroczu 2008 roku

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku - Białej

Szczegółowa analiza ofert pracy zgłoszonych do Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej pozwoliła na stworzenie rankingu dwudziestu pięciu zawodów, w których zanotowano największe zainteresowanie ze strony pracodawców. Przedstawione w poniższej tabeli oferty pracy według zawodów stanowią **63%** wszystkich ofert zgłoszonych w pierwszym półroczu 2008 roku.

Najwięcej ofert pracy, podobnie jak w tym samym okresie ubiegłego roku dotyczyło zawodu Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle (**299**) co stanowi **7,3%** wszystkich ofert. Liczba ofert pracy dla tego zawodu jest jednak niższa niż w analogicznym okresie 2007 roku o **37,9%** (**183** oferty). Na drugim miejscu uplasowała się liczba propozycji zatrudnienia dla osób w zawodzie Robotnik gospodarczy – **262 (6,4%)**, a dalej oferty dla Sprzedawców – **251 (6,1%)**. Porównując to do takiego samego okresu w roku poprzednim ofert dla Sprzedawców jest mniej o **141** (spadek o **35,9%**). Oferty dla zawodu robotnik gospodarczy w pierwszym półroczu 2007 nie znalazły się wśród dziesięciu najczęściej zgłaszanych.

Tabela poniżej prezentuje 25 zawodów, dla których zgłoszono do Urzędu Pracy najwięcej ofert wolnych miejsc pracy. Oferty przedstawione poniżej zawierają: wolne miejsca zatrudnienia zgłoszone przez pracodawców, miejsca przygotowania zawodowego, stażu oraz przyjęte do realizacji miejsca pracy w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych, a także w ramach umów zlecenia. Część z nich stanowią więc prace subsydiowane ze środków Funduszu Pracy bądź EFS.

Tabela nr 3.

Oferty pracy według zawodów w mieście Bielsko – Biała w I-półroczu 2008 roku

Lp.	Nazwa zawodu	Oferty pracy zgłoszone w I-półroczu 2008 roku
1.	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	299
2.	Robotnik gospodarczy	262
3.	Sprzedawca	251
4.	Pracownik ochrony mienia i osób	160
5.	Sprzątaczką	154
6.	Pracownik administracyjny	142
7.	Pakowacz	134
8.	Robotnik budowlany	132
9.	Pracownik biurowy	131
10.	Magazynier	112
11.	Przedstawiciel handlowy [przedstawiciel regionalny]	82
12.	Kierowca operator wózków jezdniowych	80
13.	Murarz	75
14.	Krawiec	72
15.	Telemarketer	57
16.	Ślusarz	50
17.	Kelner	47
18.	Pomoc kuchenna	44
19.	Kucharz	41
20.	Bufetowy [barman]	39
21.	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	39
22.	Elektromonter [elektryk] zakładowy	39
23.	Księgowy [samodzielny]	36
24.	Kierowca samochodu ciężarowego	36
25.	Kierowca samochodu osobowego	34

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku - Białej

2.2 Oferty pracy według grup zawodowych

Jeżeli natomiast przeanalizujemy propozycje zatrudnienia pod względem grup zawodowych, do których zostały one skierowane okazuje się, że w I-połowie 2008 roku najwięcej ofert skierowanych było do grupy zawodowej Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie. Oferty dla tej grupy stanowiły **14,8%** wszystkich ofert zgłoszonych w pierwszym półroczu 2008 roku. Na drugim miejscu znalazły się oferty pracy dla grupy Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach – **13,4%**. Nieco ponad **10%** ofert zgłoszonych do Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej skierowanych było do grupy zawodowej Pracownicy pozostałych specjalności.

3. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Kluczowym zadaniem tej analizy jest identyfikacja zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy. Zostanie ona dokonana w oparciu o przyjęty wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodu k ($W_{n,I}^k$)

$$W_{n,I}^k = \frac{\overline{O}_I^k}{\overline{B}_I^k}$$

gdzie:

\overline{B}_I^k - średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w I-półroczu 2008 roku.

\overline{O}_I^k - średnia miesięczna liczba zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k w I-półroczu 2008 roku.

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

$W_{n,I}^k < 0,9$ to zawody nadwyżkowe,

$0,9 \leq W_{n,I}^k \leq 1,1$ to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),

$W_{n,I}^k > 1,1$ to zawody deficytowe

3.1 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w mieście Bielsko-Biała

W oparciu o powyższe wskaźniki został sporządzony ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych. W tym miejscu należy zaznaczyć, że w wyniku analizy zawodów według wskaźnika intensywności deficytu ($W_{n,I}^k > 1,1$), jako zawody deficytowe, czyli te na które występuje na rynku pracy większe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie zostały również zdefiniowane zawody niewymagające szczególnych kwalifikacji, a których wykonywania mogą podjąć się przedstawiciele innych zawodów. Dlatego też w przypadku niektórych zawodów ich deficytowość nie oznacza zagrożenia dla rynku pracy. W przypadku zawodów skategoryzowanych jako deficytowe, a które wymagają odpowiednich kwalifikacji często potwierdzonych konkretnym dokumentem należy podjąć odpowiednie kroki (np. szkolenia) w celu złagodzenia tego problemu.

Wśród zawodów deficytowych, dla których wskaźnik intensywności deficytu osiągnął maksimum, a dla których pojawiały się średnio przynajmniej 3 oferty pracy miesięcznie i w ewidencji Urzędu Pracy nie figuruje żaden bezrobotny w tym zawodzie, wymienić należy następujące:

- technolog robót wykończeniowych w budownictwie
- doradca personalny
- elektromonter linii kablowych
- doradca inwestycyjny

Poniższa tabela prezentuje 30 zawodów deficytowych, czyli takich, w których istnieje większy popyt na pracę ze strony pracodawców, niż jest osób w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy zarejestrowanych w danych zawodach.

Tabela nr 4.

Ranking 30 zawodów deficytowych w Bielsku – Białej w pierwszym półroczu 2008 roku

Lp.	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów
1.	Kierowca operator wózków jezdniowych	40,00
2.	Kierowca ciągnika siodłowego	30,00
3.	Pracownik administracyjny	23,67
4.	Nauczyciel przedmiotów zawodowych technicznych	20,00
5.	Fakturzystka	18,00
6.	Kurier	18,00
7.	Telemarketer	14,25
8.	Ustawiacz maszyn do obróbki skrawaniem	14,00
9.	Specjalista do spraw ubezpieczeń majątkowych i osobowych	13,00
10.	Programista	12,00
11.	Specjalista do spraw rachunkowości	12,00
12.	Błacharz budowlany	12,00
13.	Pielęgniarka	11,00
14.	Kolporter	10,50
15.	Kontroler jakości wyrobów - artykuły przemysłowe	10,00
16.	Parkieciarz	10,00
17.	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	9,75
18.	Cieśla	9,50
19.	Specjalista ochrony środowiska	9,00
20.	Asystent prawny	8,00
21.	Technik elektryk	8,00
22.	Kosmetyczka	8,00
23.	Operator koparek i zwałowarek	8,00
24.	Pomocnik ciastkarza	8,00
25.	Monter podzespołów i zespołów elektronicznych	7,00
26.	Pracownik ochrony mienia i osób	6,67
27.	Architekt	6,00
28.	Stolarz meblowy	6,00
29.	Monter mebli	6,00
30.	Operator myjni	6,00

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku - Białej

Zawody o najwyższym wskaźniku intensywności deficytu to Kierowca operator wózków jezdniowych, Kierowca ciągnika siodłowego oraz Pracownik administracyjny. Większość zawodów w powyższej tabeli wymaga od pracowników specjalistycznych kwalifikacji i umiejętności, które często muszą być potwierdzone dyplomami, świadectwami czy zaświadczeniami z instytucji szkoleniowych. Wśród nich można wymienić zawody: Programista, Specjalista ds. rachunkowości, Nauczyciel przedmiotów zawodowych technicznych, Pielęgniarka.

Jeżeli idzie o zawody nadwyżkowe, czyli te na które występuje mniejsze zapotrzebowanie na rynku pracy niż liczba osób poszukujących pracy w tych zawodach (wskaźnik $W < 0,9$) to wymienić można m.in. Kontroler wewnętrzny, Listonosz, Operator urządzeń do formowania wyrobów z tworzyw sztucznych, Ekonomista czy Mechanik pojazdów samochodowych.

Tabela nr 5.

Ranking 35 zawodów nadwyżkowych w Bielsku – Białej w pierwszym półroczu 2008 roku

Lp.	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodu
1.	Kontroler wewnętrzny	0,05
2.	Listonosz	0,13
3.	Operator urządzeń do formowania wyrobów z tworzyw sztucznych	0,13
4.	Ekonomista	0,17
5.	Mechanik pojazdów samochodowych	0,17
6.	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	0,21
7.	Robotnik magazynowy	0,22
8.	Pedagog	0,25
9.	Asystentka stomatologiczna	0,25
10.	Opiekun w domu pomocy społecznej	0,25
11.	Specjalista do spraw finansów [analityk finansowy]	0,29
12.	Technik dentystyczny	0,29
13.	Pracownik socjalny	0,29
14.	Kierownik wewnętrznej jednostki organizacyjnej gdzie indziej niesklasyfikowany	0,33
15.	Specjalista zastosowań informatyki	0,33
16.	Rejestratorka medyczna	0,33
17.	Monter instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody	0,33
18.	Monter maszyn i urządzeń przemysłowych	0,33
19.	Asystent ekonomiczny	0,38
20.	Technik elektronik	0,40
21.	Błacharz samochodowy	0,40
22.	Kierownik wewnętrznej jednostki działalności podstawowej w handlu hurtowym i detalicznym	0,43
23.	Projektant stron internetowych [webmaster]	0,50
24.	Nauczyciel chemii	0,50
25.	Specjalista do spraw rekrutacji pracowników	0,50
26.	Ekspedient wypożyczalni	0,50
27.	Ankieter	0,50
28.	Asystent usług pocztowych	0,50
29.	Pozostali monterzy instalacji i urządzeń sanitarnych	0,50
30.	Elektromechanik elektrycznych przyrządów pomiarowych	0,50
31.	Drukarz	0,50
32.	Drukarz sitodrukowy	0,50
33.	Operator urządzeń do produkcji elementów z betonu komórkowego	0,50
34.	Konwojent	0,50
35.	Robotnik placowy	0,50

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej

Wśród zawodów, które wykazują równowagę na rynku pracy wymienić można:

- sprzątaczką
- operator urządzeń do cięcia folii i płyt
- pilot wycieczek
- pokojowa [w hotelu]
- salowa

Są to zawody dla których wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodu osiąga wartość większą niż 0,9 i mniejszą niż 1,1. Wybrane zawody, wymienione powyżej to takie, w których rejestrował przynajmniej 1 bezrobotny co dwa miesiące i zgłaszano przynajmniej 1 ofertę pracy co dwa miesiące.

3.2 Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie

Kolejną istotną kwestią dotyczącą problemu bezrobocia jest okres pozostawania bez pracy. Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie został sporządzony w oparciu o wskaźnik długotrwałego bezrobocia ($W_{d,I}^k$)

$$W_{d,I}^k = \frac{B_{d,I}^k}{B_I^k} \cdot 100\%$$

gdzie:

$B_{d,I}^k$ - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, według stanu w końcu I-półrocza 2008 roku,

B_I^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k według stanu w końcu I-półrocza 2008 roku.

Na tej podstawie można stwierdzić, że na pierwszym miejscu wśród grup zawodowych generujących długotrwałe bezrobocie znalazła się grupa zawodowa – robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni. Drugie miejsce w powyższym rankingu zajmuje grupa zawodowa – kierownicy małych przedsiębiorstw. Stosunkowo duży wskaźnik ($W_{d,I}^k > 0,6$) osiągnęły także takie grupy zawodowe jak:

- nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy
- ogrodnicy
- rolnicy

W poniższej tabeli znajdują się zawody o największym wskaźniku długotrwałego bezrobocia (według kodu 6 cyfrowego). Wybrano jedynie te, w których zarejestrowanych jest co najmniej 6 bezrobotnych poprzednio pracujących, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, a wskaźnik długotrwałego bezrobocia jest równy bądź większy od 0,74. Nie uwzględniono zawodów, których kod kończy się na -90 (Pozostali...)

Tabela nr 6.

Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie w mieście Bielsko – Biała

Lp.	Nazwa zawodu	Liczba bezrobotnych (stan na koniec I-półrocza 2008)	Bezrobotni powyżej 12 miesięcy	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia
1.	Kierownik małego przedsiębiorstwa w budownictwie	7	7	1
2.	Przędzarz	8	8	1
3.	Kierownik małego przedsiębiorstwa w handlu hurtowym i detalicznym	13	12	0,92
4.	Ankieter	9	8	0,89
5.	Kierownik małego przedsiębiorstwa gdzie indziej niesklasyfikowany	18	15	0,83
6.	Stolarz	12	10	0,83
7.	Dozorca	21	17	0,81
8.	Pielęgniarka	8	6	0,75
9.	Formierz odlewnik	8	6	0,75
10.	Pracownik biurowy	219	163	0,74

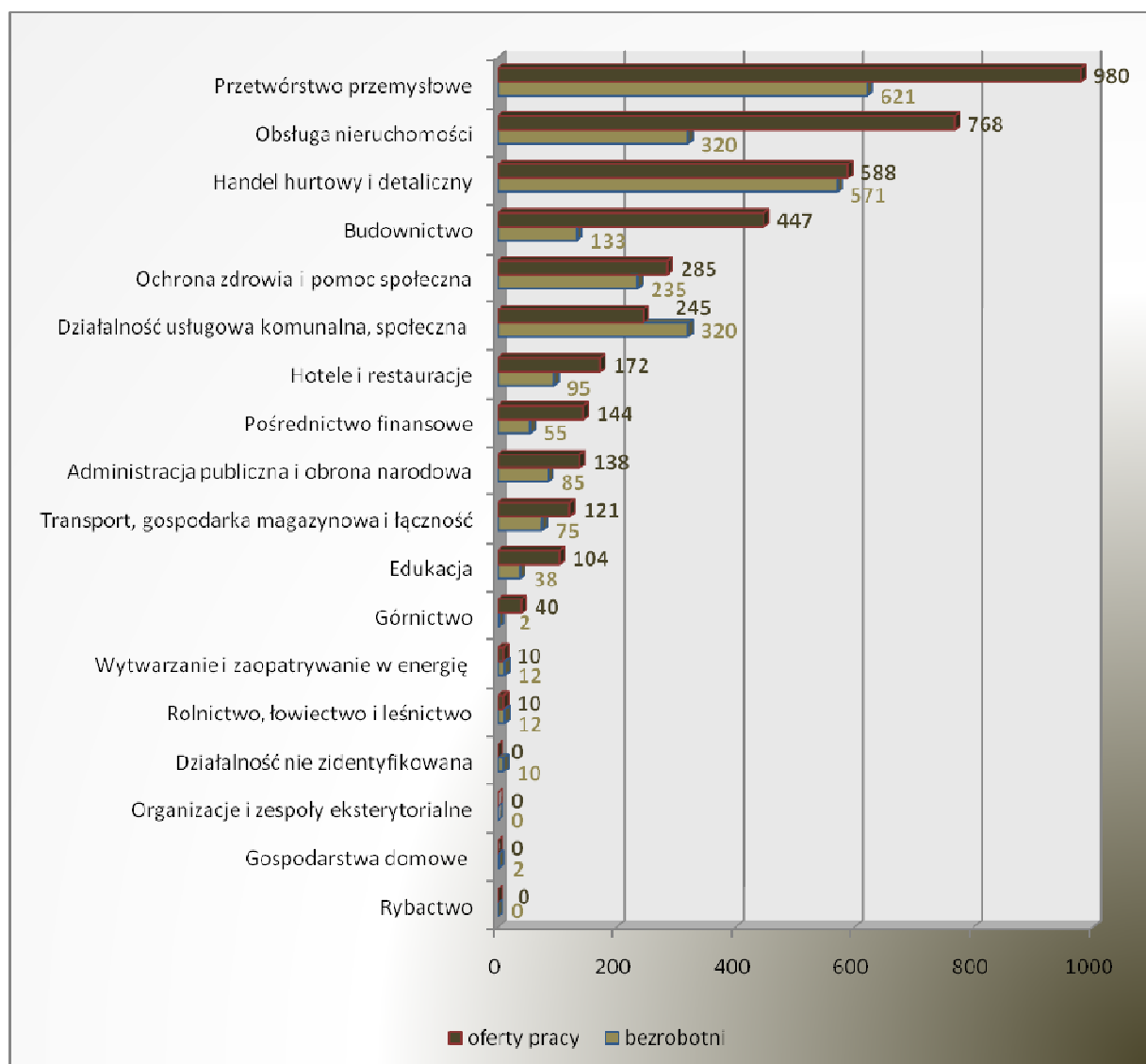
Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej

3.3 Struktura bezrobocia i ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności

Podjętą próbę analizowania zawodów deficytowych i nadwyżkowych należy zwrócić również uwagę na strukturę bezrobocia i ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD). Największy napływ ofert zanotowano w sekcji Przetwórstwo przemysłowe, które stanowiły **24%** wszystkich ofert pracy zgłoszonych w pierwszym półroczu 2008 roku. Poniższy wykres przedstawia strukturę bezrobotnych i ofert pracy według PKD.

Wykres nr 5.

Struktura bezrobotnych i ofert pracy według PKD w Bielsku – Białej w I-półroczu 2008 roku

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej

W zdecydowanej większości sekcji PKD liczba ofert przewyższa liczbę bezrobotnych. W przypadku „Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała” liczba bezrobotnych była jednak zdecydowanie większa niż liczba ofert pracy.

Wnioski

Zaprezentowany raport nie stanowi kompleksowej analizy lokalnego rynku pracy. Monitoring Zawodów Deficytowych i Nadwyżkowych bazuje bowiem wyłącznie na danych pochodzących z rejestrów Powiatowego Urzędu Pracy dotyczących bezrobotnych i ofert pracy. Dane te nie obejmują wszystkich osób poszukujących pracy czy bezrobotnych nie zarejestrowanych w tutejszym urzędzie. W przypadku ofert pracy w analizie ujęte są wyłącznie te zgłoszone do Powiatowego Urzędu Pracy i wprowadzone do systemu komputerowego. Nie należy zapominać, iż oferty w niektórych zawodach mogą być zgłaszane przez tego samego pracodawcę kilkakrotnie ze względu na dużą fluktuację kadr w danym zawodzie.

Złożoność problemu rynku pracy wynika również z mechanizmów rynkowych podaży i popytu na pracę. Są one kierowane przez szereg czynników trudnych czy wręcz nie możliwych do ujęcia, jak kwestie wysokości stawek płacowych, oferowanych przez pracodawców czy mobilności oraz motywacji do pracy i do podnoszenia swoich kwalifikacji przez osoby poszukujące pracy.

Mimo tego prowadzenie monitoringu lokalnego rynku pracy jest elementem niezbędnym w warunkach gospodarki rynkowej, stanowiącym istotne źródło informacji dla jego uczestników. Daje on, bowiem obraz sytuacji, który może stać podstawą do kreowania działań na rzecz przeciwdziałania bezrobociu.

Podsumowując, zatem powyższą analizę można wysunąć następujące wnioski:

- stopa bezrobocia na koniec pierwszego półrocza 2008 roku w Bielsku – Białej wyniosła 4,8% i była niższa niż w końcu pierwszego półrocza 2007 roku o 1,3 pkt. procentowego
- największy udział w strukturze bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem zawodowym i niższym – 54,1%, a osoby z wykształceniem wyższym – 11,4%
- kobiety stanowią 56% wszystkich bezrobotnych
- odsetek osób długotrwale bezrobotnych kształtuje się na poziomie 57,8%
- zawód Sprzedawcy jest najliczniej reprezentowany w strukturze bezrobotnych. Napływ bezrobotnych w tym zawodzie również był najliczniejszy
- w pierwszym półroczu 2008 roku nastąpił spadek zgłoszonych ofert w stosunku do analogicznego okresu w 2007 roku o 651 ofert (13,8%). Zgłoszono 4052 oferty pracy
- 58,3% wszystkich ofert pracy skierowanych było do osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym
- najwięcej ofert pracy skierowanych było do osób w zawodach: pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle, robotnik gospodarczy, sprzedawca
- w pierwszym półroczu 2008 roku jako zawody nadwyżkowe zidentyfikowane zostały następujące zawody: kontroler wewnętrzny, listonosz, operator urządzeń do formowania wyrobów z tworzyw sztucznych, ekonomista
- w pierwszym półroczu 2008 roku jako zawody deficytowe zidentyfikowane zostały następujące zawody: kierowca operator wózków jezdniowych, kierowca ciągnika siodłowego, pracownik administracyjny, nauczyciel przedmiotów zawodowych technicznych

Wszystkie wykorzystane w opracowaniu dane pochodzą z Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej i dotyczą miasta Bielska – Białej. Niektóre z nich publikowane są na stronach internetowych urzędu. Do sporządzenia tabel dotyczących zawodów deficytowych i nadwyżkowych użyto tabel wynikowych przetworzonych przez system Syriusz. Dostępne są one ze strony www.mz.praca.gov.pl.

Spis wykresów

Wykres nr 1. Stopa bezrobocia w Bielsku – Białej na przestrzeni 2005, 2006, 2007 i 2008 roku	4
Wykres nr 2. Struktura wykształcenia bezrobotnych w mieście Bielsko-Biała	5
Wykres nr 3. Liczba ofert pracy w Bielsku – Białej na przestrzeni 2005, 2006, 2007 i 2008 roku	9
Wykres nr 4. Struktura ofert pracy według poziomu wykształcenia w mieście Bielsko-Biała	10
Wykres nr 5. Struktura bezrobotnych i ofert pracy według PKD w Bielsku – Białej w I-półroczu 2008 r.	16

Spis tabel

Tabela nr 1. Bezrobotni według zawodów w mieście Bielsko – Biała	6
Tabela nr 2. Napływ bezrobotnych według zawodów w mieście Bielsko – Biała w I-półroczu 2008 roku	7
Tabela nr 3. Oferty pracy według zawodów w mieście Bielsko – Biała w I-półroczu 2008 roku	11
Tabela nr 4. Ranking 30 zawodów deficytowych w Bielsku – Białej w pierwszym półroczu 2008 roku	13
Tabela nr 5. Ranking 30 zawodów nadwyżkowych w Bielsku – Białej w pierwszym półroczu 2008 roku	14
Tabela nr 6. Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie według kodu 6 cyfrowego	15